

Program dla Puszczy Białowieskiej jako dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego UNESCO
oraz obszaru sieci Natura 2000 opracowany przez Ministra Środowiska prof. dr hab. Jana Szyszko
i Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych dr. Konrada Tomaszewskiego.

Istnieje poważny spór między większością społeczności lokalnej, solidaryzującą się z leśnikami, prowadzącymi od prawie stu lat gospodarkę leśną w lasach państwowych, a niektórymi zarówno polskimi, jak i zagranicznymi ośrodkami kształtującymi opinią publiczną w sprawie stanu polskiej części Puszczy Białowieskiej, obejmującej ponad 60 tys. lasów na terenie nadleśnictw Białowieża, Browsk i Hajnówka. Społeczność lokalna tego rejonu uważa, że Puszcza Białowieska to jej dziedzictwo kulturowe, a stan Puszczy, z jej unikatową różnorodnością, jest pochodną jej użytkowania w przeszłości. Twierdzą, że wiedzą, jak ją użytkować, aby Puszcza służyła człowiekowi, dawała Mu dotychczasowe dobra i chcą, aby nie tylko podziwiał ją cały świat, ale i cały świat korzystał zarówno z ich wiedzy jak i z użytków tej Puszczy. Są gościnni i otwarci na Gości. Uważają jednak, iż są lekceważeni i obrażani. To, co powstało dzięki ich wiedzy i ich pracy, traktowane jest przez wielonakładowe środki społecznego przekazu jako dobro nietknięte ręką człowieka, a Oni są największym zagrożeniem dla tego dobra. Czują się zagrożeni, czując również zagrożenie dla bytu Puszczy i jej zasobów, które według nich obecnie ulegają degradacji.

Przedstawione dane podczas sesji referatowej w Senacie w dniu 12 marca 2016 roku, jak też wizja terenowa na terenie Puszczy Białowieskiej w dniu 13 marca 2015 roku, wydaje się świadczyć, iż miejscowa ludność, jak również leśnicy mają rację (patrz zał.). Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że Puszcza Białowieska to jeden z najlepiej udokumentowanych obiektów z punktu widzenia historii użytkowania zasobów leśnych przez człowieka. Traktowanie więc tego obiektu jako najlepiej zachowane lasy pierwotne lub też wręcz nietknięte ręką człowieka jest przesadą. Nie ulega także wątpliwości, iż Puszcza Białowieska to dziedzictwo kulturowo-przyrodnicze miejscowej ludności i miejscowych leśników, tak świetnie użytkowane w przeszłości, że może być podziwiane i uznawane przez cały świat jako obiekt przyrodniczy o lasach o charakterze naturalnym z unikatowym bogactwem, występujących dziko żyjących gatunków i siedlisk dla tych gatunków. Jest więc przykładem realizacji koncepcji zrównoważonego rozwoju, tak modnej w tej chwili w państwach wysoko rozwiniętych gospodarczo i tak pożądaną do naśladowania w świetle encykliki Ojca Świętego Franciszka Laudato Si. Puszcza była użytkowana, służyła człowiekowi, a człowiek chronił jej bioróżnorodność.

Spór jest jednak ewidentny i należy go rozwiązać na bazie wiedzy naukowej.

Oto program Ministra Środowiska i Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, zmierzający do tego, aby dokładnie udokumentować zarówno różne punkty widzenia, jak i ustalić odpowiedzialność konkretnych osób za podejmowane decyzje. W tym celu należy:

Dokonać i udostępnić opinii publicznej.

1. Pełną dostępną dokumentację wszelkich aktów prawno - gospodarczych z uwzględnieniem inwentaryzacji przyrodniczej obejmującej rezerwat i obszary Natura 2000 na terenie trzech nadleśnictw gospodarczych, a więc Białowieża, Browsk i Hajnówka, tak daleko wstecz, jak to możliwe.
2. Pełną dokumentację dostępnych artykułów prasowych i informacji internetowych, ukazujących się w Polsce i poza jej granicami w ciągu ostatnich 25 lat dotyczących Puszczy Białowieskiej.
3. Pełny wykaz listów, znajdujących się w Ministerstwie Środowiska i Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych z ostatnich 25 lat, dotyczących Puszczy Białowieskiej.

4. Wykaz nazwisk autorów aktów prawno gospodarczych, artykułów prasowych, informacji internetowych oraz listów znajdujących się w Ministerstwie Środowiska i Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych z możliwością dotarcia do tych dokumentów.

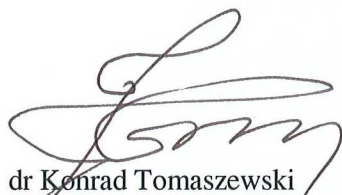
Rozpocząć program badawczo monitoringowy, finansowany przez Lasy Państwowe, obejmujący następujące działania.

1. Identyfikację, z użyciem teledetekcji satelitarnej i oględzin terenowych wszystkich miejsc w Puszczy, w których z całą pewnością występowało osadnictwo i różna działalność gospodarcza.
2. Każde z wydzieł na terenie wymienionych trzech nadleśnictw gospodarczych zostanie opisane pod względem obecnego stanu drzewostanu i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem siedlisk leśnych 91IO, 91DO i 91EO oraz gatunków tych siedlisk z uwzględnieniem występowania ilościowego między innymi dzięcioła białogrzbiatego (*Dendrocopos leucotos*), dzięcioła trójpalczastego (*Picoides tridactylus*), sóweczki (*Glaucidium passerinum*), włochatki (*Aegolius funereus*), bogatka wspaniałego (*Buprestis splendens*), zgmiotka cynobrowego (*Cucujus cinnaberinus*), zagłębka bruzdkowanego (*Rhysodes sulcatus*), kostrzenia (*Sinodendron cylindricum*) i biegaczowatych (*Carabidae*). Wykonają to, zgodnie z przyjętą metodyką, dobrze wyszkoleni pracownicy naukowcy zatrudnieni w nadleśnictwach Białowieża, Browsk i Hajnówka. W każdym drzewostanie zostanie określona liczba i masa drzew martwych. W każdym drzewostanie dokonany zostanie pomiar zawartości węgla organicznego w ściółce oraz profilu glebowym na głębokości 0-5 i 20-25 cm. Działania te będą przeprowadzane nie rzadziej niż co pięć lat.
3. Każde z wydzieł na terenie trzech nadleśnictw będzie sfotografowane ze stałego miejsca w kierunku stałego miejsca wiosną i w środku sezonu wegetacyjnego (lipiec) w 2016 roku. Miejsce fotografowania, jak i stałe miejsce do fotografowania, będą na stałe oznaczone w terenie. Dokumentacja fotograficzna będzie powtarzana w ten sam sposób nie rzadziej niż co pięć lat.
4. W związku z różnymi koncepcjami, mającymi na celu ochronę siedlisk leśnych 91IO, 91DO i 91EO oraz gatunków tych siedlisk w roku 2016 teren trzech nadleśnictw zostanie podzielony na dwie, reprezentatywne części na których ma dojść do ochrony tych siedlisk i gatunków tych siedlisk. Pierwszą, stanowiącą około 1/3 powierzchni, zgodnie z sugestiami Komisji Europejskiej, UNESCO, części naukowców i części opinii publicznej pozostawi się bez jakiegokolwiek ingerencji człowieka, a więc wprowadzi się całkowity zakaz wycinania drzew. Druga, zgodnie z sugestiami drugiej części naukowców, Lasów Państwowych, części opinii publicznej i przeważającej części opinii miejscowej ludności, zostanie poddana działaniom inżynierii ekologicznej poprzez realizację planów urzędniowych lasu. Od roku 2016 nastąpiłoby więc, między innymi, wycinanie i pozyskanie drzew, zgodnie z opracowanymi planami urzędniowymi lasu. Zwolennicy tej koncepcji twierdzą bowiem, że to sztucznie wprowadzony zakaz racjonalnego użytkowania, a więc drastyczne i niezrozumiałe ograniczenie pozyskania drewna w ostatnich latach, doprowadziło do zaniku i degradacji siedlisk 91IO, 91DO i 91EO.
5. Uruchomienie długoterminowego eksperymentu, który pozwoli na udzielenie odpowiedzi na pytanie, kto ma rację. Czy Ci, którzy uważają, że wiedzą jak użytkować zasoby przyrodnicze i jak z nich korzystać, aby cały świat uznawał je jako lasy pierwotne nietknięte ręką człowieka, czy Ci, którzy nie posiadają takich zasobów przyrodniczych w swoim sąsiedztwie, a więc zniszczyli je w przeszłości i domagają się braku jakichkolwiek działań, co według pierwszych prowadzi do zniszczenia tych zasobów.

6. Cały eksperyment zostanie poddany analizie ekonomicznej uwzględniającej straty i zyski związane z regeneracją i odtwarzaniem analizowanych siedlisk priorytetowych i siedlisk dla gatunków, jak też straty i zyski związane z emisją dwutlenku węgla do atmosfery w obu zastosowanych wersjach.
7. Korzystając z okazji Autorzy niniejszego projektu zwracają się z apelem do Komisji Europejskiej i UNESCO, aby rozpropagowali w innych państwach wysoko rozwiniętych gospodarczo idee uruchomienia, na bazie istniejących tam zasobów leśnych, podobnego obszaru eksperymentu. Polska strona jest gotowa uczestniczyć w tych działaniach i na 2/3 powierzchni zaprojektować działania zmierzające do odtworzenia siedlisk 91IO, 91DO i 91EO, lub do nich zbliżonych, w tych rejonach Europy, gdzie mogą one występować. Oczywiście pozostała część należałoby poddać całkowitemu zakazowi pozyskania drewna.
8. Niniejszy program zostaje przetłumaczony na wszystkie języki ONZ, jak również wszystkie języki państw Unii Europejskiej i rozesłany do ministrów środowiska lub ich odpowiedników we wszystkich państwach świata.

Załącznik:

Sprawozdanie z przebiegu wraz z wnioskami Konferencji naukowej na temat „Puszcza Białowieska – mity, fakty i przyszłość” z dnia 13 marca 2016r.

dr Konrad Tomaszewski
Dyrektor Generalny Lasów Państwowych

prof. dr hab. Jan Szyszko
Minister Środowiska

Warszawa 25.03.2016.